

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Deschiderea anului judecătoresc 1933. — Discursurile rostite la Înalta Curte de Casație și Justiție de către D-nii Prim-Președinte D. Volanschi și procurorul General C. Viforeanu.
Jurisprudența română. — *Înalta Curte de Casație și Justiție S. III-a.* — Contencios administrativ. — Daune cominatorii. (Ministerul Muncii cu V. Mareș).
Trib. Muscel S. I, Comisia de expropriere. — Expropriere pentru utilitate publică. — Renunțare. (Casa autonomă C. F. R. cu Gogu Ștefănescu).

DESCHIDEREA ANULUI JUDECĂTORESC 1933

Luni 9 Ianuarie, Înalta Curte de Casație și Justiție a ținut în Secțiuni-Unite, prima sa ședință inaugurală a lucrărilor noului an judecătoresc.

Cu această ocaziune D-nul Prim-Președinte D. Volanschi și D-nul Procuror General C. Viforeanu au rostit discursurile pe cari le publicăm aci.

Discursul Domnului Prim-Președinte D. Volanschi

*Înaltă Curte,
Domnule Procuror General,
Domnule Președinte al Uniunii Avocaților,
Domnule Decan,*

În expunerea pe care am făcut-o la deschiderea anului judecătoresc 1932, am examinat situația creată Înaltei Curți de Casație de marele număr de recursuri pendinte înaintea ei. Am propus descentralizarea recursurilor penale dela Curtea de Casație s. II-a, prin trimiterea recursurilor în contra sentințelor penale, pronunțate de tribunale în ultimă instanță, la Curțile de Apel; iar în ceea ce privește Curtea de Casație s. III-a, degrevarea să fie realizată prin crearea s. IV-a, care să aibă în competența sa, recursurile în materie de drept public. Înființarea s. IV-a urma să fie făcută, fără înmulțirea numărului actual de consilieri, prin micșorarea complexelor de judecată în ce privește numărul membrilor care le compun. Crearea s. IV-a ar fi satisfăcut și principiul specializării admis în organizarea Curții de Casație.

D-l Valer Pop, pe când era Ministru de Justiție, a fost preocupat de această problemă, după cum rezultă din expunerea de motive a proiectului de lege din Februarie 1932, pentru modificarea unor articole din legea pentru Curtea de Casație și Justiție. În expunerea de motive se examinează două ipoteze destinate să accelereze soluționarea afacerilor:

1) înființarea unei secțiuni noi pe lângă Înalta Curte de Casație cu reducerea numărului membrilor complexelor de judecată; 2) reorganizarea Înaltei Curți în cadrele de astăzi stabilite printr-o mai justă repartitie a consilierilor. Prefera însă să amâne soluționarea primei probleme, pentru a fi tratată în armonie cu întreaga reorganizare judecătorească și arăta că: „ne-am oprit la soluționarea a doua, care este cea mai conformă cu realitatea momentului, care este imperios necesară pentru intrarea în normal, a Înaltei Curți și care este foarte ușor realizabilă, nereprezentând nici o cheltuială în plus”.

Prin art. 3 al legii pentru Curtea de Casație, astfel cum a fost modificată prin legea promulgată la 31 Martie 1932, s'a făcut o nouă repartitie a consilierilor, astfel că secțiunile I-a și a III-a se compun cu câte 18 consilieri iar s. II-a cu 14 consilieri. Prin această repartitie s'a înființat la s. III-a un al doilea complex de judecată, care funcționează în mod obligatoriu (art. 13).

Tot în această lege, se prevede că recursurile declarate în contra sentințelor tribunalelor date ca instanțe de apel trec în judecata Curților de Apel. (art. 31 p. II-a).

Aceste două dispozițiuni au avut de efect a reduce numărul recursurilor dela s. II-a, și a repartiza judecarea recursurilor la s. III-a la două complexe de judecată. La secția II-a funcționează un complex suplimentar, care ține ședințe dimineața și aceasta în scopul rezolvirii urgente a afacerilor.

Observăm însă că s'a dat în competența s. II-a recursurile în contra hotărârilor pronunțate în materie vamală, care mai înainte erau judecate de Curțile de Apel.

Trecem la examinarea statisticii recursurilor în anul 1932.

La s. I-a a Curții de Casație au intrat 1669 recursuri, s'au pronunțat 1422 decizii, s'au casat 258 hotărâri. La s. II-a, recursuri penale intrate 6380, civile 1807. Totalul recursurilor intrate 8187. Deciziuni penale pronunțate 4899. S'au casat 418 deciziuni penale și 110 hotărâri civile. Totalul deciziunilor pronunțate este de 5807. La s. III-a au intrat 3489 de recursuri, s'au pronunțat 1684 decizii și s'au casat 295 hotărâri. La secțiuni-unite au intrat 103 recursuri, din care s'au respins 40, s'au admis 7. S'au mai pronunțat 6 decizii asupra diverse materii. În total s'au pronunțat 53 decizii. La comisiunea disciplinară au intrat 25 acțiuni și s'au pronunțat 25 deciziuni.

Din această statistică se constată numărul mare de recursuri intrate la Înalta Curte de Casație, precum și numărul mare de decizii pronunțate. Ceeace indică activitatea intensă consacrată de membrii Curții pentru studierea și soluționarea recursurilor.

Când s'a discutat art. 29 al legii Curții de Casație, legiuitorul a fost preocupat de ideea ca incidentul de neconstituționalitate să nu devină un mijloc de șicană, care să aibă de efect amânarea judecării procesului. Pentru a se împiedica acest rezultat, s'a stabilit prin art. 29 principiul că instanța înaintea căreia se va fi ridicat chestiunea de neconstituționalitatea unei legi, va continua să judece procesul, rămânând ca chestiunea de constituționalitate să fie adusă în judecata secțiunilor-unite ale Curții de Casație, după ce procesul va fi rezolvat în mod definitiv. La acest principiu s'a făcut excepție în cazul când reclamantul consimte la suspendarea judecării afacerii, cu ocaziunea căreia s'a ridicat chestia constituționalității unei legi. În acest caz instanța de judecată va suspenda procesul și trimite dosarul cauzei Curții de Casație.

Legiuitorul se exprimă în expunerea de motive, cu privire la acest text, că „nefiind exclusă și posibilitatea unei legi anti-constituționale și prin urmare un asemenea incident să se înfățișeze cu un caracter serios pe care l-ar aprecia tot astfel însuși reclamantul, proiectul prevede că dacă reclamantul consimte la suspendarea procesului său, Curtea de Casație va rezolva incidentul de neconstituționalitate”.

Prin urmare legiuitorul a găsit în consimțământul reclamantului o garanție în contra suspendărilor de natură a târăgăni procesul. Experiența a dovedit însă că sistemul legii n'a dat rezultate în concordanță cu scopul urmărit de legiuitor. În cele mai multe cazuri excepția de neconstituționalitate a legii este ridicată de însuși reclamantul, și în aceste cazuri dânsul are interes ca să se suspende judecarea procesului. După jurisprudența Curții de Casație S.—U., pentru ca suspendarea să fie obținută e necesar consimțământul părților, care figurează în proces. Acest acord se realizează în foarte multe cazuri, astfel că procesul se suspendă pentru a fi trimes Curții de

Casație; deși litigiul ar putea fi rezolvit pe temeiul altor motive invocate de părți.

Sistemul legii mai are ca rezultat a înmulți numărul afacerilor de neconstituționalitate înaintea Curții de Casație, și să încurajeze contestațiunile cele mai temerare.

Mai cu seamă inconvenientul se observă în materie fiscală. Un contribuabil urmărit conform legii de urmărirea veniturilor publice, face contestație, fără a consemna suma pentru care este urmărit, ceea ce după lege atrage nulitatea de drept a contestației. Ridică însă chestiunea neconstituționalității legii, care stabilește impozitul, și cere suspendarea judecării contestației. Instanța de fond o admite și trimete afacerea Curții de Casație.

Din analiza pe care am făcut-o reiese concluzia că dispoziția suspendării stabilită de art. 29, n'a dat rezultate favorabile și numai prin suprimarea ei, s'ar normaliza recursul de neconstituționalitate al legii.

Curtea de Casație ca jurisdicție constituțională a avut de cercetat în cursul anului 1932, o serie de recursuri de neconstituționalitate. Din chestiunile care au fost soluționate vom releva pe acele care prezintă un deosebit interes juridic.

Principiul inamovibilității magistraturii a fost admis ca constituțional prin art. 104 din constituția din anul 1923. Acest articol spune: „judecătorii sunt inamovibili în condițiunile speciale pe care legea le va fixa”. Problema care se pune este aceea dacă conceptul inamovibilității judecătorilor este definit de Constituție, sau determinarea acestuia a fost lăsat de constituțiune în competența legiuitorului ordinar.

Limita de vârstă pentru Consilierii Curții de Casație era fixată la 68 de ani la data când s'a votat constituția din 1923. Legea pentru organizarea judecătorească din anul 1924, deci posterioară Constituției, a menținut vârsta de 68 de ani. Legea din 1929 a ridicat limita de vârstă la 70 de ani, iar prin legea din 4 Aprilie 1931 limita de vârstă a fost redusă la 68 de ani. Un consilier dela Curtea de Casație pus în retragere în baza ultimei legi pentru că a atins limita de vârstă de 68 de ani, a intentat acțiune în Contencios administrativ, în contra Ministerului de Justiție pentru a se declara ilegal decretul regal prin care a fost pus în retragere pentru limită de vârstă. Despre această chestiune se ocupă Curtea de Casație S.—U., prin deciziunea din 26 Mai 1932, care a declarat ca neconstituțională dispoziția din legea din 4 Aprilie 1931. Această decizie interpretează art. 104 din Constituție în sensul că limita de vârstă a judecătorilor nu poate fi redusă fără să se atingă principiul inamovibilității proclamat de acest text. Motivarea acestei concluzii este pe larg și documentat dezvoltată prin considerentele deciziunii.

Metoda de interpretare întrebuințată în acest caz, învederează principiul că o lege poate fi declarată neconstituțională, nu numai când violează un text

expres, dar și atunci când se constată că contrazice spiritul Constituției.

În expunerea pe care am făcut-o anul trecut ne-am ocupat de jurisprudența Curții de Casație cu privire la interpretarea art. 17 din Constituție. Curtea a avut ocazie, în cursul anului 1932, să se pronunțe asupra aplicării art. 17 tot în sensul jurisprudenței anterioare. Vom releva numai o singură decizie, în care s'au discutat două chestiuni noi, în raport cu aplicarea art. 17.

Un debitor al Creditului rural cere, conform legii asanării datoriilor agricole, asanarea datoriilor sale către Credit, oferind plata de 60% pentru datoria sa în termen de 30 de ani cu procent de 3% pe an. Creditul rural invoacă excepțiunea de neconstituționalitate a unei serii de articole din legea asanării, între care și acel al reducerii creanței sale, întemeindu-se pe dispozițiunea art. 17 din Constituție care garantează dreptul de creanță. Părțile fiind de acord, Tribunalul a suspendat judecarea cererei și astfel recursul a fost adus înaintea Curții de Casație.

În discuția excepției de neconstituționalitate s'au invocat două obiecțiuni cu privire la aplicarea art. 17. În primul rând s'a spus că măsurile luate de legea conversiunii în ce privește relațiunile dintre Creditul rural și debitorii săi se justifică pe temeiul art. 21 din Constituție.

Art. 21 în prima sa parte cuprinde declarația de principiu că toți factorii producției se bucură de o egală ocrotire și, ca consecință a principiului enunțat, adaugă: „Statul poate interveni prin legi în raporturile dintre acești factori pentru a preveni conflictele economice sau sociale”.

Interpretarea acestui text a dat loc la două păreri. Într-o părere, art. 21 al. 2 se referă la raporturile dintre capital și muncă. Această părere este împărtășită de către Creditul rural. În acest sistem se invoacă intențiunea legiuitorului, astfel după cum rezultă din debaterile Adunării Constituante și în special din raportul lui C. G. Disescu, fost profesor de Drept Constituțional.

În a doua părere se susține că aplicațiunea unei dispozițiuni a legii nu poate fi limitată la cazurile indicate de legiuitor în expunerea de motive sau în cursul discuțiunii legii, ci ea trebuie să se aplice și la alte ipoteze, dacă astfel cum este formulată cuprinde în comprehensiunea ei, această posibilitate. După această părere interpretul are misiunea de a cerceta *nu voința legiuitorului, ci sensul obiectiv al legii*. Un autor definește această idee în modul următor: „În momentul când legea este promulgată, în momentul când este făcută această declarație categorică: dreptul, va fi ceea ce este în lege, în același moment dispăre toată infrastructura făcută din intențiunile și dorințele autorului intelectual al legii, al legislatorului însuși și legea se reazămă de acum înainte pe ea însăși, ținută prin propria ei forță și plină de propriul ei spirit”. (Binding, Handbuch des Strafrechts, p. 454).

În această concepție se afirmă că art. 21 privește și pe debitorii agricoli, care pot fi considerați ca făcând parte din categoria de factori ai producției și prin urmare se poate examina chestiunea constituționalității legii conversiunii sub acest raport.

A doua chestiune care s'a pus este aceea dacă legea conversiunii, în ce privește recursul în discuție, poate fi considerată ca o lege de impreviziune.

Teoria impreviziunii astfel cum este construită de doctrină este restrânsă la revizuirea sau rezoluția contractelor care comportă prestațiuni viitoare. Se exclude aplicarea ei la obligațiile care au de obiect sume de bani. Această soluție se întemeiază pe dispozițiile art. 1578 c. civ. Doctrina impreviziunii este elaborată pe baza dispozițiilor codului civil. S'a susținut însă că legiuitorul poate aplica impreviziunea și la împrumutul de bani fără a se viola principiul înscris în art. 17 din Constituție, deoarece este o extensiune a noțiunii de forță majoră.

Curtea s'a pronunțat asupra recursului Creditului rural prin decizia No. 50 din 17 Noembrie 1932 și a declarat neconstituționale art. 8, 14, 28, 36 și 54 din legea asanării datoriilor agricole. Prin urmare reducerea creanței Creditului rural, prevăzută de art. 54, este declarată neconstituțională pentru motivul că e contrară art. 17 din Constituție.

Curtea de Casație S.—U. prin decizia No. 16 din 5 Martie 1932 a judecat recursul de neconstituționalitate al legii dela 1 Aprilie 1926 pentru interpretarea art. 24 din legea agrară a Vechiului Regat, cum și art. 266 al. II din legea din 28 Martie 1929 pentru modificarea legii minelor din 4 Iulie 1924. Dintre importante chestiuni cari s'au discutat, vom releva una singură.

Legea consolidării din 1913 prevede că hotărârile de consolidare sunt opozabile *erga omnes*. Legea minelor din 1924 obligă prin art. 236 pe toți ce pretind vre-un drept câștigat asupra zăcămintelor miniere din subsol, să supună comisiunilor de validare valorificarea față de Stat a drepturilor de concesiune. Prin urmare legea din 1924 supune hotărârile de consolidare unei proceduri speciale față de Stat. Curtea, prin decizia relatată, spune într'un considerent, care se referă la această chestiune, că legiuitorul poate să ridice unei situații juridice obținută caracterul ei de irevocabilitate.

Chestiunea despre care se ocupă Curtea a apărut în legislația din timpul războiului mondial și în aceea ce a urmat după război, și a dat naștere în doctrină unei vii discuțiuni.

G. Jêze studiază această chestiune astfel cum s'a prezentat în legislația franceză. În urma analizei pe care o face, dânsul ajunge la concluzia că: legiuitorul poate foarte corect să organizeze un nou regim de recurs. El poate să decidă că acest regim se va aplica hotărârilor definitive. El nu face decât să modifice o situație juridică *generală*: regimul recursului în justiție. Constatarea făcută de judecător nu este

desființată: unul din atributele juridice de *natură generală și impersonală* — *nerevocabilitatea* — este desființată pentru viitor. (Cours de Droit public p. 93)

Asupra acestei chestiuni Inalta Curte de Casație S.—U. s'a mai pronunțat prin decizia din 11 Iunie 1925.

Vom mai examina câteva chestiuni care s'au discutat înaintea Curții de Casație în complectul de divergență.

O primă chestiune e cu privire la interpretarea art. 422 pr. pen. și anume dacă un condamnat la închisoare corecțională poate face un recurs valabil când n'a satisfăcut cerințelor art. 422 pr. pen. Despre această chestiune se ocupă Curtea de Casație s. II-a în decizia din 22 Noembrie 1932. Problema a fost pusă în modul următor: dacă cauțiunea depusă la judecătorul de instrucție pentru eliberarea provizorie este suficientă pentru judecarea recursului asupra fondului, sau este necesar ca condamnatul să facă o nouă cerere de eliberare potrivit art. 422 pr. pen. Curtea a decis că recursul nu este admisibil, dacă recurentul n'a satisfăcut dispozițiile prevăzute de art. 422.

Curtea, pentru a justifica soluția, se ocupă în primul rând de scopul urmărit de legiuitor și care este ca acel care voește a uza de calea recursului, să se supună în prealabil, hotărârii pe care o atacă, ca să se asigure executarea condamnării. Oportunitatea punerii în libertate — dat fiind scopul legii — nu poate fi apreciată decât de către instanța care a pronunțat hotărârea definitivă de condamnare.

Curtea de Casație s'a pronunțat pentru întâia dată prin decizia din 22 August 1868. Evoluția jurisprudenței Curții a trecut de atunci până acum prin mai multe faze. Această jurisprudență este relatată în mod complex în frumoasa operă a d-lui președinte C. Gh. Rădescu, asupra codului de procedură penală.

A doua chestiune privește procedura civilă.

Ordonanța prezidențială de référé a fost introdusă în legislația noastră, când s'a modificat codul de procedură civilă în anul 1900. De atunci această instituție a luat o dezvoltare din ce în ce mai mare în ce privește aplicarea ei.

Procedura ordonanței de référé este reglementată de art. 66 bis și face parte din competența jurisdicțiunii grațioase. În consecință, în această procedură care are un caracter provizoriu, nu se poate statua asupra fondului dreptului. S'a pus chestiunea, în raport cu caracterul juridic al ordonanței de référé, dacă judecătorul référé-ului poate acorda daune cominatorii prin mijlocul cărora să se asigure executarea măsurii ordonate.

Asupra acestei chestiuni Inalta Curte de Casație s'a pronunțat pentru prima oară, în complectul de divergență sub președinția d-lui președinte D. Lupu, prin decizia din 7 Decembrie 1932. Curtea de Casație decide că prin ordonanța de référé se pot admite

daune cominatorii. Curtea spune în considerentele deciziei sale, că deși măsurile ordonate de președintele tribunalului pe temeiul art. 66 bis pr. civ. au un caracter vremelnic, ele totuși sunt dispozițiuni judecătorești care trebuie să fie aduse la îndeplinire. Din acest principiu general deduce concluzia că ordonanțele prezidențiale nu sunt incompatibile cu acordarea daunelor cominatorii. Curtea mai examinează obiecțiunea ce s'a ridicat de către recurent și care consistă în argumentul că judecătorul în référé ne putând procedea la lichidarea daunelor cominatorii, acestea ar dobândi un caracter definitiv. Curtea înlătură obiecțiunea pe motivul că daunele cominatorii au același caracter provizoriu ca și ordonanțele de référé, daunele rămânând a fi discutate de jurisdicțiunea contencioasă investită de părțile interesate cu judecarea fondului dreptului contestat.

Jurisprudența stabilită de Casație prezintă o deosebită importanță, deoarece dă o deplină valoare și eficacitate ordonanțelor prezidențiale. Coercițiunea juridică este unul din elementele esențiale ale dreptului, prin urmare soluția dată este în acord cu acest principiu.

Curtea de Casație franceză, prin decizia din 10 Iunie 1898 s'a pronunțat în sens contrar. Ea a decis că judecătorul référé-ului neputând da deciziuni care să prejudicieze fondul dreptului, este incompetent să condamne la daune și prin urmare și la daune cominatorii pentru neexecutarea unei măsuri ordonate de dânsul. (Cas. civ. 10 juin 1898, Pand. fr. pér. 1899, I, 172).

E. Glasson și A. Tissier, care analizează jurisprudența franceză asupra acestei chestiuni, se exprimă că „soluțiunile sunt susceptibile de îndoială. Orice judecător, care ordonă măsuri provizorii, poate stabili sancțiuni pentru a asigura executarea ordinelor sale”. (Traité de procédure civile, éd. 3, t. II, p. 37).

Câmpul de aplicare al jurisprudenței, în faza actuală a evoluției vieții juridice, a devenit mult mai vast. Interese de ordin economic, social și spiritual, cer formularea de noi norme juridice. Aceste împrejurări determină o intensă activitate a puterii legiuitoare și explică numărul mare al legilor votate în anii de după război. Se pare că ne aflăm, după cum observă un autor, în fața unei tendințe de „pluralism juridic”.

Am amintit numai câteva chestiuni din opera jurisprudenței Curții de Casație, operă care realizează ideea de justiție, necesară pentru dezvoltarea procesului de spiritualizare socială.

Țin să releviez contribuția adusă, la opera Curții, de către D-l Procuror General C. Viforeanu, prin luminosele sale concluzii expuse cu un deosebit talent oratoric, precum și a distinșilor membri ai baroului, care au discutat cu adâncă știință juridică chestiunile de drept, ce au făcut obiectul recursului.

Constituțiunea recunoaște principiul separațiunii puterilor Statului. Puterea judecătorească este declă-

rată ca putere distinctă. Voi examina o chestiune care cred că e în raport cu acest principiu.

Inamovibilitatea judecătorilor a fost admisă la început numai pentru Consilierii Inaltei Curți de Casație prin legea din 1861, prin care s'a înființat Curtea de Casație. Inamovibilitatea a fost apoi extinsă prin legea din 1890 la Consilierii Curților de Apel și președinții de tribunale, iar prin legea de organizare decătorească din 1909, pe când era Ministru de Justiție ilustrul profesor T. Stelian, a fost aplicată judecătorilor de tribunale și dela judecătorii. Prin Constituția din 1923 inamovibilitatea judecătorilor a devenit constituțională.

Intinderea inamovibilității s'a făcut în scopul de a se garanta independența judecătorilor, independență cerută de un înalt interes social, acel de a se asigura o imparțială distribuire a justiției. Pentru satisfacerea acestui interes și pentru respectarea principiului separației puterilor, este necesar ca propunerile pentru înaintare să se facă de către un consiliu compus exclusiv din magistrați, care de fiecare loc vacant să recomande trei candidați, din cari Ministerul de Justiție să aleagă pe acel ce urmează a fi înaintat.

Terminând, exprim cele mai călduroase urări Inalților magistrați ai Curții și D-lor reprezentanți ai Baroului.

Declar deschis anul judecătorec 1933.

Discursul Domnului Procuror General C. Viforeanu

Domnule Prim Președinte,

Supremă Curte,

În numele Parchetului General al Supremei Curți și în numele meu personal, vă exprim admirațiunea și mulțumirile noastre:

Admirațiunea, pentru forma impecabilă și pentru fondul plin de învățături al discursului Dvs.

Mulțumiri, pentru înaltul serviciu ce acest discurs va aduce științei juridice, constituind nu numai un nou și însemnat aport la bogăția ei, dar și un document pentru juristul care va căuta să prindă pulsul viu al jurisprudenței române.

La acest omagiu asociez și pe d-nii Președinți și Consilieri ai Supremei Curți, cari, colaborând cu Dvs., au înălțat monumentele judiciare ce a-ți semnalat în discursul Dvs.

Și, deasemenea, nu pot trece sub tăcere nici activitatea Parchetului General, care, prin concluziunile puse în chestiunile cele mai spinoase și mai importante, a contribuit la luminarea acestor chestiuni și a țesut deslegarea lor.

Opera Supremei Curți și a Parchetului General e cu atât mai dificilă, cu cât avem de aplicat încă trei legislațiuni deosebite — Austriacă în Bucovina, Austriacă și Maghiară în Ardeal, Română în Vechiul Regat și Basarabia — situațiunea care creiază conflicte de drept

interprovincial de o soluțiune foarte delicată. Avem, de asemenea, de aplicat o multitudine de legi votate dela întregirea României încoace, legi cari, pentru un motiv sau altul, se modifică ori se abrogă la scurte intervale.

Această varietate și instabilitate legislativă face opera jurisconsultului extrem de laborioasă. Și dacă el poate găsi o plăcere profesională în învingerea acestor dificultăți, nu tot astfel se întâmplă cu cetățeanul, care rămâne aiurit, neștiind sub ce regim legal mai trăiește.

Și, cum el este presupus să cunoască legile din momentul promulgării lor prin Monitor, sub sancțiunea de a-și piefde drepturile, cetățeanul nostru trăiește, îmi închipui, sub frica necunoscutului, cea mai cumplită dintre toate.

În asemenea condițiuni, raporturile juridice dintre oameni nu se pot desvolta, nu pot înflori normal. Este și aceasta o cauză a jenei economice de care suferim.

Cât de adevărat apare aforismul lui Tacit:

„Plurimae leges pessima res publica”. El se adevărește și astăzi dupe două mii de ani precum se va adevăra și mai departe, pentru că adevărul are privilegiul perenității.

Concluzia?

1. Grăbirea operei de unificare legislativă, adoptându-se și unele dispozițiuni de drept străin în vigoare în teritoriile alipite, recunoscute ca bune, dar dându-se preeminență spiritului legislativ latin: „Tu regere populos jure latino semper memento!”.

2. Restrângerea activității legislative, vreau să spun: legi mai puține, dar legi drepte, dar legi impersonale, dar legi stabile.

Caveant consules!

Domnule Prim Președinte, Supremă Curte

Puține îmi mai rămân de spus asupra aplicațiunii legilor în vigoare, căci discursul D-lui Prim Președinte a epuizat subiectul.

Voi releva o lacună a legii care a modificat legea de organizare a Inaltei Curți de Casație din 31 Martie 1932.

Art. 31 par. 2 lit. a. Din această lege a luat din competența Sect. II-a a acestei Inalte Curți recursurile penale, în afacerile judecate de Tribunale, ca instanță apelativă, dându-le în competența Curților de Apel. Este o adoptare a unor dispozițiuni din procedura penală din Ardeal, cerută chiar de Inalta Curte, deoarece mulțimea recursurilor de această categorie făcea aproape imposibilă soluționarea lor de către Sec. II. a Inaltei Curți.

Inconvenientul diversității de jurisprudență, care ar putea varia dela o Curte de Apel la alta, este obviat prin recursul în interesul legii pe care Procurorul General al Inaltei Curți îl poate face pentru a asigura uniformizarea jurisprudenței.

Până aci nimic de zis. Legea în chestiune a lăsat însă nerezolvat un punct foarte important și anume: cum casează Curțile de Apel investite cu asemenea recursuri? Trimț ele afacerea casată la instanța apelativă pentru ca aceasta să reia judecarea fondului, sau evocă ele însăși fondul? Inalta Curte de Casație în adunarea generală dela 29 Februarie 1932, când a examinat proiectul D-lui Valer Pop spre ași da avizul său, a complectat lacuna din proiect cu observația că procedura înaintea Curților de Apel, devenite instanțe de casare, va fi aceeași ca și înaintea Curții de Casație, adică vor casa cu trimitere. Această observație n'a fost însușită în lege și legea a rămas cu lacuna inițială. D-l Ministru Valer Pop adoptase însă sistemul preconizat de noi și îl trecuse în proiectul său de reorganizare judecătorească, socotind probabil că este mai metodic să legifereze chestiunea în capitolul care trata despre Curțile de Apel. Proiectul său de reorganizare a magistraturii n'a devenit însă lege, ci a rămas în vigoare tot vechea lege de organizare judecătorească, care prin art. 37 edictează că, după casare Curțile de Apel evocă fondul. Trebuie să observ însă că acest text se referă la cazurile în cari, după această lege, Curțile de Apel sunt instanțe de casare, adică numai în cazul prevăzut de art. 2 din ea, el nu se referă și nu se putea referi la recursurile cu cari Curțile de Apel au fost investite prin legea modificatoare a legii Curții de Casație din 1932, deci posterior legii de organizare judecătorească.

În orice caz nedumerirea a rămas: unele Curți de Apel casează cu trimitere, altele evocă fondul.

Iată deci o diversitate de jurisprudență supărătoare. Voi interveni la Inalta Curte cu un recurs în interesul legii pentru a unifica sistemele. Semnaliez însă cazul cu această ocaziune, în dorința ca noua lege de organizare judecătorească ce se elaborează acum la Ministerul Justiției, să rezolve chestia cu autoritate de lege, trecând dispoziția ca, după casare, Curțile de Apel să trimită fondul spre o nouă judecare la Tribunale, conform avizului Curții Supreme.

Soluțiunea este mai bună pentru împlicinați, deoarece îi scutește de cheltuiala și de greutatea de a aduce probe noi la Curtea de Apel, lăsându-i a se judeca din nou la Tribunalul domiciliului lor.

Domnule Prim Președinte, Supremă Curte,

Inchei discursul meu cu acelaș postulat, cu care l-am încheiat și anul trecut și care va reveni ca un „delenda Carthago” în toate discursurile ce voi rosti în asemenea ocaziune: *inamovibilitatea membrilor Parchetelor dela instanțele de fond.*

Am avut mulțumirea să văd că această idee fusese adoptată de fostul Ministru de Justiție D-l Valer Pop în proiectul său de organizare judecătorească și să citesc în expunerea de motive a celui proiect că D-l Ministru deferise revendicării mele.

Din nefericire proiectul n'a fost supus votului Camerelor din cauza plecării D-lui Ministru.

Rog, acum, Comisiunea care lucrează la un nou proiect de organizare judecătorească și pe D-l Ministru de Justiție să-și însușească și D-niile lor această idee care va da Parchetelor noastre independența și prestigiul pe care-l merită după 100 de ani de funcționare în justiția română.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența de la 19 Iunie 1932

Președinția D-lui D. Gh. Lupu, președinte

Ministerul Muncii și Sănătății cu Vasile Mares

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — DAUNE COMINATORIL — COMUNICARE SPECIALĂ A HOTĂRĂREI DEFINITIVE. — ART. 7 DIN LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV.

Partea interesată, spre a face să curgă termenul de 15 zile, acordat autorității administrative pentru executarea hotărârei date în materie de contencios administrativ și de la expirarea căruia curg daunele cominatorii, trebuie să facă o comunicare specială capului autorității după deciziunea care-i consfințește dreptul său, precum și după deciziunea Curții de Casație, prin care se respinge recursul autorității administrative, în cazul când s'ar fi făcut recurs; de oarece comunicarea făcută anterior introducerii recursului sau expirării termenului de recurs, nu poate înlocui comunicarea specială, cerută de art. 7 din legea contenciosului administrativ, fiindcă acea comunicare are de scop numai să facă să curgă termenul de recurs, nu și termenul acordat autorității, spre a executa hotărârea.

No. 1069. — Admis recursul făcut de către Ministerul Muncii și Sănătății în contra deciziunei cu No. 152 din 12 August 1930 a Curții de Apel din Galați S. II-a dată în proces cu Vasile Mares.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare, ast-fel formulat:

1. „Exces de putere și violarea art. 7 din legea pentru contenciosul administrativ”.

Având în vedere, că din decizia supusă recursului și actele dela dosar, se constată că intimatul, intențind acțiune în contencios în contra recurentului Minister, spre a fi obligat să execute hotărârea Comisiunii Administrative de pe lângă acel Minister și ca consecință să transfere pe intimat din postul său de Medic Primar al Secțiunii Interne dela spitalul Ismail, în postul de Medic Primar al Secțiunii de aceeași specialitate dela Spitalul Public din Sibiu, Curtea de Apel din Galați, S. II, prin deciziunea Nr. 103 din 9 Iulie 1929 a admis acțiunea; că, în urma comunicării

copiei de pe această deciziune înmănată zisului Minister, în ziua de 31 August 1929, acesta a atacat cu recurs deciziunea aceasta, ce a fost respins de către această Înalță Curte prin deciziunea Nr. 472 din 19 Martie 1930; că, întrucât Ministerul, recurent n'a executat aceste hotăriri, intimatul în ziua de 5 Iulie 1930 a făcut cerere de daune cominatorii aceleiași Curți de Apel, care, prin deciziunea Nr. 152 din 12 August 1930, a obligat pe recurent a plăti cu începere dela 5 Aprilie 1930 câte 500 lei daune de fiecare zi de întârziere; că spre a decide astfel, Curtea de Apel argumentează că deși copia deciziei sale nr. 103 din 1929 a fost comunicată recurentului, iar recursul său a fost respins, totuși el n'a executat dispozitivul zisei decizii.

Că, în contra deciziei de condamnare la daune cominatorii, Ministerul a făcut prezentul recurs, iar ulterior introducerii lui intimatul a mai comunicat încă odată Ministerului recurent copie de pe deciziunea Nr. 103/929, cât și de pe cea de condamnare la daune cominatorii.

Având în vedere, că art. 7 din legea contenciosului administrativ, prevede că, dacă Justiția a obligat autoritatea administrativă să satisfacă cererea, să desființeze sau să modifice actul, deciziunea dată se va comunica de partea interesată prin Portărei, capului administrației și dacă acesta în interval de 15 zile dela comunicare, nu dă nici o urmă deciziei instanței care a judecat, după cererea reclamantului printr'o simplă cerere, fără nici o taxă, va cita de urgență în Camera de Consiliu pe reclamant și pe Administrație, și va condamna Administrația să plătească reclamantului daune de cel puțin 500 de fiecare zi de întârziere, cu începere dela expirarea celor 15 zile arătate mai sus.

Considerând, că, din examinarea acestui text, reiese că după ce hotărîrea dată în acțiune de contencios a rămas definitivă, fie prin trecerea termenului de recurs, fie prin respingerea recursului autorității administrative, partea interesată, spre a face să curgă termenul de 15 zile acordat autorității pentru executarea hotărîrii și dela expirarea căruia curg daunele cominatorii, trebuie să facă o comunicare specială. Capului autorității, de pe deciziunea care-i consfințește definitiv dreptul său, și anume, în prima ipoteză, când autoritatea n'a făcut recurs, numai copie de pe deciziunea Curții de Apel, iar, în ipoteza doua, pe lângă copia deciziei Curții de Apel și aceia a deciziei Curții de Casație prin care s'a respins recursul autorității administrative; că, comunicarea făcută anterior introducerii recursului sau expirării termenului de recurs nu poate înlocui comunicarea specială, cerută de sus zisul articol, deoarece acea comunicare are de scop numai să facă să curgă termenul de recurs, nu și termenul acordat autorității, spre a executa hotărîrea.

Având în vedere, că în speță, se constată că intimatul în afară de prima comunicare a copiei deci-

ziunii, adusă în acțiunea în contencios, făcută în vederea introducerii recursului de către autoritatea administrativă, n'a mai făcut — după respingerea recursului de către această Înalță Curte — o comunicare a acestei decizii capului administrației recurente.

Că, în atare situațiune, Curtea de Apel, stabilind că, în ce privește acordarea daunelor cominatorii, este suficientă numai prima comunicare, făcută în vederea curgerii termenului de recurs, fără a mai fi nevoie și de o nouă comunicare, în urma respingerii recursului zisului Ministerul, capului acestei administrații și acordînd daunele cominatorii, începînd în ziua când au expirat 15 zile dela data pronunțării deciziei acestei Înalte Curți, a violat dispozițiunile articolului invocat în motivul de casare, comițînd totdeodată și un exces de putere, astfel că motivul I de casare, este fondat.

Considerând, că, în ce privește comunicarea deciziei Nr. 103 a Curții de Apel, făcută în ziua de 16 Iulie 1930, aceasta, chiar în cazul când s'a făcut cu îndeplinirea tuturor cerințelor art. 7 din zisa lege, ea nu poate avea valoare juridică în speță, deoarece nu s'a comunicat și decizia Înaltei Curți și apoi, ea a fost făcută și ulterior introducerii cererii de daune cominatorii; ori dreptul celui ce face acțiune în Justiție trebuie în principiu ca să fie născut în momentul introducerii ei; că, deci, cererea de daune cominatorii în acest caz apare, ca fiind prematură.

Că, astfel fiind, și întrucît în speță, se constată că pînă la data introducerii cererii de daune cominatorii, intimatul n'a făcut o comunicare în sensul art. 7, mai sus citat, urmează că cererea de daune cominatorii este prematură, așa că, pe acest motiv, cată a fi respinsă.

Pentru aceste motive, admite recursul.

TRIBUNALUL MUSCEL S. I-a

Comisia de Exproprieri pentru cauză de utilitate publică

Audiența dela 22 Decembrie 1932

Președinția D-lui C. S. Băllan, jude-consilier

Casa autonomă C. F. R. cu Gogu Ștefănescu

EXPROPRIERE PENTRU UTILITATE PUBLICĂ. — HOTĂRĂRE RAMASĂ DEFINITIVĂ.—FACULTATEA AUTORITĂȚILOR DE A RENUNȚA LA EXPROPRIERE.—DISPOZIȚIE NECONSTITUȚIONALĂ. ART. 17 DIN CONSTITUȚIE.—ART. 37 AL. 5 AL LEGII DIN MAI 1923.

Din moment ce exproprierea a rămas definitivă, proprietatea imobilului a trecut asupra autorității publice, iar expropriatul a devenit proprietarul creanței pentru preț, astfel că această situație nu mai putea fi schimbată prin lege, în sensul ca autoritatea să poată renunța la expropriere, dreptul de proprietate al expropriatului asupra creanței

ne mai putând fi atins fără a se viola dispozițiunile art. 17 din Constituție, care garantează proprietatea de orice natură.

— Respinsă cererea de renunțare la expropriere făcută de către Casa Autonomă a C. F. R. în proces cu Gogu Ștefănescu.

Comisiunea,

În majoritate :¹

Asupra cererii de renunțare la expropriere, făcută de Casa Aut. a C. F. R. cerere notificată pârâtului Gogu Ștefănescu din C.-Lung la 28 Septembrie 1932, prin care ni se cere a lua act că, deși hotărârea acestui Tribunal No. 419/929 a rămas definitivă de la data de 19 Noembrie 1929, totuși în baza dreptului ce i-l acordă art. 37 al. 5 modificat la Mai 1923 din legea de expropriere, casa Autonomă a C.F.R. declară că renunță la exproprierea terenului proprietatea numitului pârât, teren situat în orașul C.-Lung strada Gărei No. 2, și a se lua act de această renunțare și a închide dosarul:

Având în vedere că, conform art. 37 al. 5 din legea de expropriere, modificat la 29 Mai 1923, — autoritățile au facultatea să renunțe la expropriere, chiar dacă a intervenit o hotărâre definitivă privind prețul, dacă: a) plata nu s'a efectuat, b) termenul de 2 ani prevăzut de lege nu a expirat și dacă c) notificarea renunțării s'a făcut prin Portărei în năuntru acestui termen;

Având însă în vedere, că Înalta Curte de Casație în Secțiuni Unite, declarând în 1929, neconstituționale, dispozițiunile art. 37 al. 5 ale legii din Mai 1923, și-a menținut această Jurisprudență, — iar la 11 Noembrie a. c. Înalta Curte a declarat neconstituționale și dispozițiunile legii din Iulie 1929, care lege a fost votată pentru un interes foarte limitat, fiind privitoare la câte-va exproprieri făcute de Ministerul Instr. Publice în orașul Ploiești, lege elaborată pe același principiu neconstituțional ca și cel din art. 37 al 5 menționat mai sus.

Că, într'adevăr, — din moment ce exproprierea a rămas definitivă, proprietatea imobilului a trecut din acel moment asupra autorității publice, iar expropriatul a devenit proprietarul creanței pentru preț.

Prin urmare, această situație de drept, nu mai poate fi schimbată prin lege, căci, dreptul de proprietate al expropriatului, asupra creanței nu mai poate fi atins, fără a se viola dispozițiunile art. 17 din Constituție, care garantează proprietatea de orice natură.

Având în vedere că în speță Casa Aut. a C. F. R. cerând a se expropria terenul, proprietatea pârâtului Gogu Ștefănescu din orașul C.-Lung str. Gărei No. 2, această cerere a reclamantei a fost admisă prin sentința civilă No. 419 din 19 Noembrie 1929 a acestui Tribunal, decizie rămasă definitivă;

Având în vedere că după ce hotărârea de expropriere a rămas definitivă la 19 Noembrie 1929, după trecere de doi ani, la 28 Sep. 1932, Casa Aut. C. F. R. a notificat pârâtului prin portărei, că, uzând de dispozițiunile art. 37 al 5 din legea de expropriere din 29 Mai 1923, renunță la expropriere;

Având în vedere că, din moment ce exproprierea a rămas definitivă, proprietatea imobilului a trecut asupra Casei Aut. a C. F. R. și expropriatul pârât, G. Ștefănescu, a devenit proprietarul creanței pentru preț; Prin urmare această situație de drept nu mai poate fi schimbată prin lege, dreptul de proprietate al expropriatului asupra creanței, ne putând fi atins, fără ca prin aceasta să se violeze art. 17 din Constituție;

Că, deci prezenta cerere de renunțare la expropriere, făcută de reclamanta Casa Aut. a C. F. R. urmează a fi respinsă ca inadmisibilă;

Că, în afară de aceasta: Casa Aut. a C. F. R. cerând a se expropria terenul din str. Gărei No. 2 proprietatea pârâtului G. Ștefănescu din acest oraș, această cerere a reclamantei a fost admisă prin sentința civilă rămasă, definitivă a acestui Tribunal cu No. 419 din 19 Noembrie 1929, de când până la data de 28 Septembrie 1923 când reclamanta a notificat pârâtului cererea sa de renunțare, a trecut mai mult de 2 ani, — deci, prezenta cerere pe lângă că e inadmisibilă, dar e și tardivă făcută și urmează a fi respinsă și din această cauză;

Pentru aceste motive, redactate de D-l Jude Consilier C. S. Ballan, comisiunea în majoritate, respinge. Semnați: C. S. Ballan, Anton Negulici,

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Legea Contribuțiilor Directe, adnotată de *Lascăr Davidoglu* magistrat, Cuprinzând: 1) Legea din 1923 cu Instrucțiunile Ministerului de Finanțe, Adausele Comisiunii Centrale Fiscale, toate legile modificatoare aduse acestei legi până în Luna Mai 1932, cum și jurisprudențele instanțelor judecătorești, în legătură cu aplicarea legii. 2) Legea pentru represiunea evaziunii fiscale. Lucrarea este precedată de o prefață a D-lui *Zamfir Brătescu* subsecretar de stat la Ministerul de Finanțe. „Tiparul Românesc“, S. A. Str. Const. Mille 16. **Prețul 300 lei.**

* * *

Virgil L. Veniamin, Doctor în Drept din Paris, Licențiat în litere și Filosofie. *Drept Fonciar comparat*. Cuprinzând: Publicitatea Imobiliară, — Regimul Fonciar și Drepturile Reale, — Regimul Ipotecar, — De Lege Ferendă. Tip. „Munca Grafică“ Str. Câmpineanu No. 40. **Prețul 250 lei.**

Notă 1. D-l arbitru Victor Mihail făcând opinie separată;